

FÖRVALTNINGSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 33/2006 rd

Regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om gränsbevakningsväsen- dets förvaltning och gränsbevakningslagen

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 25 oktober 2006 en proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om gränsbevakningsväsendets förvaltning och gränsbevakningslagen (RP 204/2006 rd) till förvaltningsutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- avdelningschef, regeringsråd Tomi Vuori, inrikesministeriet, gränsbevakningsavdelningen
- ordförande Ville Koskinen, Sjöbevakningsförbundet rf
- ordförande Antti Kuivalainen, Befälsförbundet rf
- huvudförtroendeman Markku Pietikäinen, Rajavartioliitto ry
- ordförande Harri Westerlund, Officersförbundet rf.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att lagen om gränsbevakningsväsendets förvaltning och gränsbevakningslagen ändras. Genom ändringarna blir det möjligt att skilja en gränsbevakningsman från tjänsteutövning för viss tid. Inrikesministeriets förfarande vid beslutsfattandet i ärenden som gäller indragning eller nedskärning av regionala och lokala enheter och funktioner inom gränsbe-

vakningsväsendet preciseras så att det stämmer överens med speciallagstiftningen inom området. En viktig del av gränskontrollen består i att kontrollera de fordon som passerar gränsen. Befogenheterna att söka igenom ett fordon preciseras så att de i sak motsvarar den tidigare lagstiftningen.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Beslutsfattande som gäller regionala och lokala enheter

Enligt lagen om behörighet vid placering av statliga enheter och funktioner (362/2002) är det ministern som beslutar om placeringsorten för statens centralförvaltningsenheter och sådana stat-

liga funktioner som sköts på riksnivå eller centraliserat och om indragning eller nedskärning av regionala och lokala statliga enheter och funktioner som är belägna utanför huvudstadsregionen (FvUB 3/2002 rd — RP 237/2001 rd).

Chefen för gränsbevakningsväsendet har enligt lagen om gränsbevakningsväsendets förvaltning (577/2005) rätt att om inte annat föreskrivs på föredragning avgöra andra än samhälleligt eller ekonomiskt viktiga förvaltningsärenden som gäller gränsbevakningsväsendet och dess ansvarsområde och som enligt lag ska avgöras av inrikesministeriet. Samhälleligt eller ekonomiskt viktiga ärenden avgörs dock av ministern.

Utskottet tillstyrker propositionens förslag till ändring av lagen om gränsbevakningsväsendets förvaltning. Förslaget innebär att också då det gäller indragning eller nedskärning av gränsbevakningsväsendets regionala och lokala enheter och funktioner är det alltid ministern som fattar besluten. Det gällande regelverket blir tydligare om lagförslaget godkänns.

Skiljande från tjänsteutövning för viss tid

Polisförvaltningslagen kompletterades genom lag 676/2006 med bestämmelser om att en polisman kan skiljas från tjänsteutövning för viss tid (FvUB 5/2006 rd — RP 4/2006 rd). I den vevan togs i statstjänstemannalagen (750/1994) in bestämmelser om rättelseyrkande och överklagande (677/2006).

På samma sätt som för polismän föreslår regeringen i propositionen att en gränsbevakningsman som bryter mot eller åsidosätter sin tjänsteplikt som disciplinstraff ska kunna skiljas från tjänsteutövning för minst en och högst sex månader, om en varning inte kan anses vara tillräcklig.

I statstjänstemannalagen säger 14 § att en tjänsteman ska uppträda så som hans ställning och uppgifter förutsätter. I 20 § i lagen om gränsbevakningsväsendet föreskrivs det att en gränsbevakningsman ska uppträda i tjänsten och i sitt privatliv så att han eller hon inte förfar på ett sätt som är ägnat att rubba förtroendet för att de uppgifter som ankommer på gränsbevakningsväsendet sköts på ett behörigt sätt. Dessa

regler är nödvändiga med hänsyn till gränsbevakningsväsendets nuvarande uppgifter.

Utskottet tillstyrker förslaget till bestämmelse om att en gränsbevakningsman ska kunna skiljas från tjänsteutövning för viss tid. Avsikten är inte att skärpa påföljderna för gränsbevakningsmän, poängterar utskottet. Bestämmelsen är avsedd för situationer där varning är alltför lindrigt men uppsägning vore oskäligt för gränsbevakningsmannen. Uppsägning på grund av t.ex. en enstaka händelse kan förstöra resten av livet för en gränsbevakningsman som i övrigt handlat och uppfört sig oklanderligt. Bestämmelsens syfte, att undvika oskäligheter, kommer väl till synes i propositionen, menar utskottet. Bara när det är absolut nödvändigt kan det bli aktuellt med uppsägning.

Kontroll av fordon vid gränskontroll

Lagen om gränsbevakningsväsendet (320/1999) ersattes av gränsbevakningslagen (578/2005) som trädde i kraft den 1 september 2005. Den tidigare lagen gav en gränsbevakningsman på ett gränsövergångsställe som övervakas av gränsbevakningsväsendet otvetydig rätt att kontrollera ett fordon som är på väg in i eller ut ur landet. Den nya lagstiftningen avsågs inte medföra någon ändring på denna punkt.

Enligt gränsbevakningslagen kan en gränskontroll innefatta genomsökning av ett fordon. Kontroll av fordon förutsätts dels i Schengenavtalet som är bindande för Finland, dels i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 562/2006 om en gemenskapskodex om gränspassage för personer.

När den nu gällande gränsbevakningslagen tillkom var ambitionen att göra befogenhetsbestämmelserna mer exakta än tidigare. Följaktligen är en del av befogenhetsbestämmelserna knutna till motsvarande bestämmelser i tvångsmedelslagen (450/1987) t.ex. i fråga om rätten att utföra kroppsvisitation och förhindra att en person avlägsnar sig från platsen. Befogenheten att genomsöka fordon måste enligt utskottet absolut preciseras för att gränskontrollerna ska bli utförda på det sätt som förutsätts i Europeiska unionen.

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan anförda föreslår förvaltningsutskottet

att lagförslagen godkänns utan ändringar.

Helsingfors den 19 januari 2007

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Matti Väistö /cent
vordf. Veijo Puhjo /vänst
medl. Sirpa Asko-Seljavaara /saml
Nils-Anders Granvik /sv
Lasse Hautala /cent
Rakel Hiltunen /sd
Hannu Hoskonen /cent
Esko Kurvinen /saml

Lauri Kähkönen /sd
Kari Kärkkäinen /kd
Heli Paasio /sd
Mauri Salo /cent
Tapani Tölli /cent
Ahti Vielma /saml
Tuula Väättäinen /sd.

Sekreterare var

utskottsråd Ossi Lantto.